

Sygn. akt III KK 127/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 maja 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Włodzimierz Wróbel (przewodniczący)

SSN Józef Dołhy

SSN Andrzej Ryński (sprawozdawca)

Protokolant Alicja Piśkiewicz

w sprawie W. K.

skazanego z art. 178 a § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 22 maja 2014 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w L.

z dnia 30 grudnia 2013 r.,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w B.

z dnia 8 października 2013 r.

1. uchyla zaskarżony wyrok i spraw przekazuje Sądowi
Okręgowemu w L. do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym,

2. wydatkami postępowania kasacyjnego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Prokurator oskarżył W. K. o to, że w dniu 2 lipca 2013 r. o godz. 21.45 w B. woj. L. na ul. J. kierował rowerem po drodze publicznej, będąc w stanie nietrzeźwości (0,41 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu), tj. o popełnienie przestępstwa z art. 178 a § 2 k.k.

Wyrokiem z dnia 8 października 2013 r., sygn. akt ... 524/13, Sąd Rejonowy w B. na podstawie art. 66 § 1 i 2 k.k. oraz art. 67 § 1 k.k., uznając że W. K. dopuścił się zarzucanego mu przestępstwa z art. 178 a § 2 k.k., postępowanie karne o ten czyn warunkowo umorzył na okres próby 2 lat. Jednocześnie w oparciu o art. 67 § 3 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu kierowania rowerami na okres roku. Nadto na mocy tego przepisu w zw. z art. 49 § 1 k.k. orzekł od oskarżonego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej świadczenie pieniężne w wysokości 500 złotych i na zasadzie art. 627 k.p.k. w zw. z art. 629 k.p.k. obciążył oskarżonego kosztami sądowymi.

Wyrok ten zaskarżył sporządzoną w dniu 4 listopada 2013 r. apelacją oskarżony W. K., który zarzucił orzeczeniu Sądu I instancji obrazę art. 338 § 1 i 2 k.p.k., mającą wpływ na treść wyroku poprzez pozbawienie oskarżonego prawa do odpowiedzi na akt oskarżenia i złożenia wniosków dowodowych umożliwiających realizację prawa do obrony.

Powołując się na powyższe, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w B.

Sąd Okręgowy w L. wyrokiem z dnia 30 grudnia 2013 r., sygn. akt ... 1224/13, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, uznając apelację za oczywiście bezzasadną oraz zwolnił oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych za II instancję (k. 44).

Wobec faktu, że oskarżony nie złożył wniosku w trybie art. 457 § 2 k.p.k., uzasadnienie tego wyroku nie zostało sporządzone.

Od powyższego orzeczenia Sądu odwoławczego kasację na korzyść W. K. na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. wywiódł Prokurator Generalny, który na podstawie art. 523 § 1, 526 § 1 i 537 § 1 i 2 k.p.k. zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego - art. 433 § 1 k.p.k. i art. 440 k.p.k., polegające na dokonaniu nienależytej kontroli odwoławczej i utrzymaniu w mocy wyroku Sądu I instancji w zakresie przypisanego oskarżonemu

czynu z art. 178 a § 2 k.k., polegającego na „kierowaniu rowerem po drodze publicznej w stanie nietrzeźwości”, co było rażąco niesprawiedliwe w sytuacji wejścia w życie w dniu 9 listopada 2013 r. ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r., poz. 1247), która przekwalifikowała to przestępstwo w wykroczenie przewidziane w art. 87 § 1 a k.w. (art. 12 pkt 3 i art. 2 pkt 3 lit. a).

W związku z tym wniósł on o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w L. i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego wywiedziona na korzyść skazanego okazała się zasadna w stopniu oczywistym, dlatego w oparciu o art. 535 § 5 k.p.k. została uwzględniona w całości na posiedzeniu.

Rację ma skarżący, że Sąd Okręgowy w L., dokonując kontroli instancyjnej wyroku Sądu Rejonowego w B. oraz utrzymując w mocy zaskarżony apelacją wyrok Sądu I instancji skazujący W. K. za kierowanie w stanie nietrzeźwości rowerem na drodze publicznej, tj. za przestępstwo z art. 178 a § 2 k.k., nie dostrzegł zmiany stanu prawnego wprowadzonej ustawą z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r., poz.1247). Trzeba podkreślić, że art. 12 pkt 3 wspomnianej ustawy uchylił art. 178 a § 2 k.k. Jednocześnie ustawodawca w ramach tzw. kontrawencjonalizacji do art. 87 k.w. dodał § 1 a, który to przepis prowadzenie w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego pojazdu innego niż mechaniczny na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub w strefie ruchu przekwalifikował na wykroczenie zagrożone karą aresztu lub grzywny nie niższej niż 50 złotych (art. 2 pkt 3 lit. a).

Zgodnie z treścią art. 56 ust.1 powołanej ustawy przepis art. 87 § 1 a k.w. wszedł w życie w dniu 9 listopada 2013 r., a zatem po wydaniu wyroku przez Sąd I instancji oraz sporządzeniu przez oskarżonego apelacji, a przed wydaniem orzeczenia przez Sąd odwoławczy.

Z tego powodu zarzut osobistej apelacji oskarżonego nie odnosił się do zagadnień związanych ze wskazaną wyżej zmianą stanu prawnego. Nie oznacza to

jednak, że Sąd II instancji mógł pominąć skontrolowanie prawidłowości zastosowanych przez Sąd I instancji przepisów prawa materialnego w kontekście odmiennych regulacji prawnych, które zaczęły obowiązywać, gdy niniejsza sprawa osiągnęła etap postępowania odwoławczego.

Należy przypomnieć, że zgodnie z art. 433 § 1 k.p.k. sąd odwoławczy rozpoznaje sprawę nie tylko w granicach środka odwoławczego, ale również w zakresie szerszym o tyle, o ile ustawa to przewiduje. Do przepisów nakazujących sądowi odwoławczemu orzekanie niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów należy zaliczyć m. in. art. 440 k.p.k., który pozwala na zmianę zaskarżonego orzeczenia sądu I instancji na korzyść oskarżonego albo jego uchylenie, przy czym stosowanie tego przepisu pozostawione jest uznaniu sądu odwoławczego i ograniczone do sytuacji, w której uzna on, że utrzymanie w mocy zaskarżonego wyroku byłoby rażąco niesprawiedliwe, a zatem dotknięte uchybieniami mieszczącymi się w każdej z tzw. względnych przyczyn odwoławczych (art. 438 k.p.k.), o ile ich stopień natężenia powoduje, że rażąco naruszają poczucie sprawiedliwości a nadto są niewątpliwe i bezsporne oraz prowadzą do naruszenia przez sąd zasady prawdy materialnej i sprawiedliwej represji (zob. postanowienia SN: z dnia 13 grudnia 2013 r., III KK 315/13, Prok.i Pr.-wkł. 2014/3/22, z dnia 2 kwietnia 2012 r., III KK 98/12, LEX nr 1163194, z dnia 18 lutego 2009 r., IV KK 306/08, LEX 491223).

Odnosząc te uwagi do sprawy niniejszej trzeba stwierdzić, że pomimo braku podstaw do podzielenia zarzutu wywiedzionej apelacji sygnalizowana wyżej zmiana stanu prawnego spowodowała, iż orzeczenie Sądu I instancji okazało się rażąco niesprawiedliwe. Zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego dotknięty był bowiem obrazą przepisu prawa materialnego (art. 438 pkt. 1 k.p.k.), skoro po kontrawencjonalizacji czyn przypisany oskarżonemu, a polegający na kierowaniu rowerem po drodze publicznej w stanie nietrzeźwości, nie stanowił już przestępstwa z art. 178 a § 2 k.k. lecz wypełnił znamiona wykroczenia z art. 87 § 1 a k.w.

Dlatego też Sąd Okręgowy w L. rozpoznając apelację wniesioną przez oskarżonego i uznając oczywistą bezzasadność podniesionego w niej zarzutu obrazy art. 338 § 1 i 2 k.p.k., naruszył w sposób określony w art. 523 § 1 k.p.k. dyspozycję art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k., skoro skarżący

przekonywująco wykazał, że na etapie postępowania odwoławczego wystąpiły podstawy do uznania wyroku Sądu I instancji za rażąco niesprawiedliwy. Naruszenie to miało istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, albowiem w powstałej sytuacji procesowej poszerzenie przez Sąd Okręgowy zakresu kontroli odwoławczej poza granice zaskarżenia spowodowałoby uwzględnienie zmiany stanu prawnego oraz zastosowanie do czynu oskarżonego korzystniejszej ustawy nowej.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 537 § 2 k.p.k. uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w L. W postępowaniu ponownym Sąd odwoławczy weźmie pod uwagę przedstawione wyżej zapatrywania prawne i dokona oceny prawnej czynu oskarżonego w kontekście zmian wskazanych wyżej przepisów materialnoprawnych wprowadzonych cyt. wyżej ustawą z dnia 27 września 2013 r., mając na uwadze, że kasacja Prokuratora Generalnego została wniesiona na korzyść oskarżonego, co skutkuje funkcjonowaniem pośredniego zakazu *reformationis in peius* (art. 112 k.p.s.w. w zw. z art. 109 § 2 k.p.s.w. i art. 443 k.p.k.).

O wydatkach związanych z rozpoznaniem kasacji orzeczono na podstawie art. 638 k.p.k.